

REPUBLIKA HRVATSKA
PRIMORSKO - GORANSKA ŽUPANIJA

GRAD RIJEKA
Gradonačelnik

KLASA: 024-03/22-03/13
URBROJ: 2170-1-15-00-22-2
Rijeka, 10. ožujka 2022.

Gradsko vijeće Grada Rijeke
n/p predsjednice, gospođe Ane Trošelj

Predmet: VEDRAN VIVODA – pitanje člana Gradskog vijeća Grada Rijeke
- dostava odgovora

Poštovana gospođo Trošelj,

član Gradskog vijeća VEDRAN VIVODA je, temeljem članka 73. stavka 1. Poslovnika Gradskog vijeća Grada Rijeke, postavio sljedeće pitanje:

„Zašto se u školama kojim je osnivač Grad Rijeka često ne poštuju odredbe Zakona o odgoju i obrazovanja i Pravilnika o radu s darovitim učenicima, posebice u Osnovnoj školi Kozala? Mislite li se pozabaviti ovim problemom? Učenicima prepoznatima kao daroviti, prema Zakonu o odgoju i obrazovanja i Pravilniku o radu s darovitim učenicima, potrebno je izraditi individualizirani kurikulum i osigurati dodatni rad. Vidimo na primjeru iz OŠ Kozala da se te odredbe ne poštuju, što je potvrdila i Prosvjetna inspekcija i Agencija za odgoj i obrazovanja (AZOO). Umjesto da se problem riješi dijalogom i pronađe rješenje na dobrobit djece, često ravnatelji i školski odbori pretvaraju roditelje darovite djece u neprijatelje, te ih se diskreditira pred ostalim učiteljima i roditeljima“.

Dopustite da, prije svega, naglasim kako je navod o nepoštivanju odredaba Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnim i srednjim školama i Pravilnika o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika, bez obrazloženja, uz navođenje samo jedne škole, nepotpun, bez sagledavanja cjelokupne problematike rada s darovitim učenicima u riječkim osnovnim školama, kao i šire u Republici Hrvatskoj. Iz primjera samo jedne škole ne može proizići zaključak da je to praksa i u svim ostalim gradskim školama. Svaka škola postupa sukladno donesenim mjerama nadležnih tijela, u zadanim rokovima. Grad Rijeka nije nadležno tijelo, niti sudjeluje u tim postupcima, zbog čega postupanja i mjere drugih nadležnih tijela ni ne možemo komentirati.

Za istaknuti je da je u interesu osnivača da škole postupaju sukladno pozitivnim propisima i svojim aktima. Spomenutim Zakonom propisano je da školom upravlja Školski odbor, ravnatelj je njen poslovodni i stručni voditelj, dok stručno-pedagoški nadzor obavlja Agencija za odgoj i obrazovanje, uvidom u odgojno-obrazovni rad ustanove, rad odgojno-obrazovnih radnika te ravnatelja kao stručnog voditelja ustanove. Isto tako, prosvjetna inspekcija provodi inspekcijski nadzor vezan uz primjenu zakona i drugih propisa kojima se uređuje i način rada ustanova školskog sustava, ostvarivanje prava i pravnih interesa učenika i njihovih roditelja, i drugo. Osnivač nema mogućnosti poduzimanja formalnih nadzora i mjera koje mogu poduzimati ovlaštena nadzorna tijela. Samim tim osnivač je stavljen u nepovoljan položaj, jer se često može samo obratiti nadležnom tijelu.

Međutim, činjenica je da Pravilnik o osnovnoškolskom odgoju i obrazovanju darovitih učenika za osnovnu školu, a koji je na snazi, datira iz davne 1991. godine. U međuvremenu je došlo do značajnih društvenih i tehnoloških promjena te rad u školama s darovitim učenicima zahtijeva praćenje suvremenih trendova u odgoju i obrazovanju darovitih učenika koje trebaju biti adekvatno propisane kako bi se na odgovarajući način mogli primjenjivati, a predviđajući brojne mogućnosti zadovoljavanja njihovih potreba. Darovitim učenicima je sigurno potrebna posebna skrb u obrazovnom sustavu. Upravo stoga Grad Rijeka podržava žurno donošenje novog Pravilnika i drugih akata kojima bi se uredila prava darovite djece, što se navodi i u preporukama Pravobraniteljice za djecu. To pak podrazumijeva formiranje baze podataka o broju i potrebama darovite djece, kreiranje modela identifikacije učenika na nacionalnoj razini, zapošljavanje i educiranje stručnih suradnika psihologa, uvođenje izdavanja rješenja o primjerenom obliku školovanja darovitih učenika po uzoru na rješenja za učenike s teškoćama u razvoju i niz drugih važnih preporuka, uz osiguravanje financijskih sredstava za praktičnu primjenu tog Pravilnika, kako bi se uspostavila sustavna podrška darovitim u Republici Hrvatskoj. Svoje preporuke u osiguravanju prava i najboljih interesa darovite djece Pravobraniteljica za djecu uputila je Ministarstvu znanosti i obrazovanja, Agenciji za odgoj i obrazovanje i Agenciji za strukovno obrazovanje, kao i na znanje svim osnivačima.

Vezano za sve prethodno navedeno, za istaknuti je kako je Ministarstvo znanosti i obrazovanja objavilo Plan savjetovanja sa zainteresiranom javnošću za 2022. godinu. Između ostalog, Plan sadrži i najavu novog Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, za što će se savjetovanje provoditi od 25. svibnja do 24. lipnja ove godine, kao i Nacionalnog plana razvoja sustava obrazovanja za razdoblje od 2021. do 2027. godine sa pripadajućim Akcijskim planom za razdoblje 2021.-2024., za što će se savjetovanje provoditi od 15. veljače do 17. ožujka ove godine. Tu su i Smjernice za rad s darovitim učenicima za što će se savjetovanje provoditi od 1. do 30. studenoga ove godine te Pravilnika o odgoju i obrazovanju darovite djece i učenika za koji je savjetovanje najavljeno od 1. do 30. studenoga ove godine. Upravo kroz javno savjetovanje svi imaju priliku iznijeti svoje prijedloge ili primjedbe na akte koje će, ako budu usvojeni, morati provoditi sve škole u Republici Hrvatskoj, pa tako i sve riječke osnovne škole. Na službenim internetskim stranicama Ministarstva znanosti i obrazovanja omogućen je uvid u cjeloviti Plan savjetovanja sa zainteresiranom javnošću za 2022. godinu <https://mzo.gov.hr/rezultati-pretrazivanja/49?pojam=plan+savjetovanja+sa+zainteresiranom+javno%C5%A1%C4%87u>.

Također, jedan od najvažnijih stručnih preduvjeta za identifikaciju i rad s darovitimima je stručno ekipiranje u odgojno-obrazovnim ustanovama, posebice sa stručnim suradnikom-psihologom. Trenutačna situacija je takva da skoro 50% osnovnih škola čiji smo osnivač, po broju stručnih suradnika i prema broju učenika škole, nije usklađeno s Državnim pedagoškim standardom osnovnoškolskog sustava odgoja i obrazovanja. Stručnog suradnika pedagoga nema 8 škola, a čak 11 škola nema stručnog suradnika psihologa. Dakle, 48% gradskih škola još uvijek nema stručnog suradnika psihologa, koji bi, zbog svojih kompetencija, posebno vezano za identifikaciju darovitih, trebao biti inicijator i nositelj svih aktivnosti po pitanju pružanja potpore darovitim učenicima. Zbog nedostatka stručnih suradnika u osnovnim školama Grad Rijeka nebrojeno se puta obraćao nadležnom Ministarstvu, a održani su i sastanci sa više ministara koji su obnašali tu funkciju u posljednjih desetak godina. Nažalost, svih ovih godina, nismo dobili niti jedan odgovor Ministarstva znanosti i obrazovanja na tu temu i do današnjega dana ne postoji niti najmanji iskorak na tom području. Dakle, školama su nužno potrebni navedeni stručni kadrovi kako bi se kvalitetnije i na odgovarajući način, između ostalog, pristupilo i darovitim učenicima.

Unatoč navedenom, u našim je školama proveden projekt Edukacija učitelja, stručnih suradnika i ravnatelja odgojno-obrazovnih ustanova Grada Rijeke za izgradnju kapaciteta za identifikaciju i rad s darovitim učenicima. Riječ je o projektu Grada Rijeke i Međunarodnog centra za inovacije i obrazovanje (ICIE) iz Ulma, na čelu s generalnim direktorom prof.dr. Taisirom Subhi Yaminom, poznatim stručnjakom u području darovitosti i kreativnosti u obrazovanju. Centar je posvećen poboljšanju kvalitete, učinkovitosti, djelotvornosti i ravnopravnosti u obrazovnom sustavu. Ovaj projekt predstavlja nadgradnju u sustavu riječkog školstva te pretpostavku za učvršćivanje suradnje sa spomenutim Centrom, a intencija samog projekta bila je osnaživanje učitelja i stručnih suradnika u prepoznavanju i radu s darovitim učenicima. Naši učitelji sada imaju alate da mogu identificirati potencijalno darovito dijete, a kasnije im pružiti i adekvatnu podršku u njihovom razvoju.

S ponosom ističemo da su neke naše škole dobitnice međunarodnog certifikata European Talent Point, Europska točka za darovite (Gornja Vežica, Vežica, Podmurvice, Dom mladih). Nadalje, u suradnji sa Sveučilištem u Rijeci, Grad Rijeka je sudjelovao u organizaciji 13. Međunarodne konferencije "Excellence, Creativity and Innovation in Basic and Higher Education: Excellence in Education and Psychology".

U suradnji sa Centrom za poticanje darovitosti Rijeka i Društvom roditelja darovite djece „Lodur“ Grad Rijeka već devetu godinu za redom sudjeluje u organizaciji tjednog programa aktivnosti uz obilježavanje Dana darovitih učenika 21. ožujka.

Ističem također, da raznim programima Grad Rijeka već niz godina prati i potiče napredovanje darovitih učenika i mladeži. Tako Grad stipendira 108 darovitih učenika i studenata i studente koji se obrazuju za deficitarna zanimanja te sufinancira razne programe i projekte ("LIADO", "E-matematička učionica", nagrađivanje učenika i njihovih mentora, koji su najuspješniji na državnoj ili međunarodnoj razini natjecanja, susreta i smotri, gradsku razinu natjecanja i smotri za literarno-dramsko-novinarsko ("LIDRANO") učenika osnovnih i srednjih škola, edukaciju djelatnika osnovnih škola za rad s darovitim učenicima, godišnjom nagradom „Ambasadori odgoja i obrazovanja“).

Samo u prošloj godini za navedene namjene utrošeno je preko 1,05 milijuna kn. Sve prethodno navedeno, ide u prilog činjenici da u Gradu Rijeci postoji veliki senzibilitet i volja za podržavanje raznih programa i projekata namijenjenih darovitoj djeci i mladima.

Navod da „često ravnatelji i školski odbori pretvaraju roditelje darovite djece u neprijatelje te ih se diskreditira pred ostalim učiteljima i roditeljima“, potpuno je neutemeljen posebice u kontekstu činjenice što je za sve učenike, pa tako i darovite, iznimno važna kvalitetna suradnja roditelja i škole. Jedino na taj način te zajedničkim djelovanjem, razgovorom, međusobnim razumijevanjem i uvažavanjem usmjerenim prema nalaženju rješenja i to uvijek u interesu djeteta, može se postići pozitivan ishod. Pritom je nužno obostrano uvažavanje učitelja i roditelja. Njihove su uloge u odgoju i obrazovanju djeteta različite, ali komplementarne. Sve drugo može dovesti do nesuglasica. Važno je razvijati odnos povjerenja i međusobnog uvažavanja, jer tek kao tim roditelji i odgojno-obrazovni djelatnici mogu biti učinkovitiji u sveobuhvatnoj podršci i darovitim učenicima. Treba imati na umu da je za postizanje svega navedenog potrebno vrijeme i trud svih aktera.

S obzirom na najavu donošenja navedenih akata od strane nadležnog Ministarstva iskreno se nadam da će se u Republici Hrvatskoj darovitim učenicima uskoro uspostaviti sustavna podrška.

S poštovanjem,

GRADONAČELNIK

Marko Filipović

